

Transfer of scale

A relatively conventional brief for social housing conceals two matters of some import: on one hand, a way of approaching buffer territories between city and open countryside and, on the other, the search for up-to-date alternatives to the block as a basic unit of urban morphology.¹

1. Cities have different ways of reaching out to the sea and open space. The most usual and culturally accepted is based on the idea of “façade”. This solution involves the drawing of a clear, dividing line, an invariable way of establishing a nexus between the familiar measures of man and the immeasurability of the territory, of the void. But we can also imagine transition spaces between the diffuse geographic context and the built-up, compact city. Instead of a radical line which highlights the difference, we can think of an intermediate scale between spaces with open horizons and the small scale of urban fabric, with a different relation between the city and the non-city. A subtle way of transferring from one scale to another. Putting measurements to space (tailler l’espace, as Roland Barthes said) according to an intermediate scale.

From this point of view, the historical city up to the early twentieth century is a space which is firmly rooted to the ground, an almost two-dimensional space. “The prison of our space,” as Auden called it. The desire to break out of prison and open up our mind to a new three-dimensional urban space is almost inevitable. With new technologies it is now possible to erect reasonably economic structures which announce a new scale on which to conceive the city.

Frequent criticism of the high rise too often takes the form of prejudice and resistance to transformation. “High rise”, “large scale”, is precipitously associated with speculation, high density, and all manner of morphological sins and almost always severely judged by the inquisitors of the three-dimensional city, who toss into the wastepaper bin any formula which climbs too high. Scale is one of the major players in architectural modernity, and to refuse it is to gratuitously refuse an abundant potential of morphological solutions which are, today, within our grasp.

2. The other major theme is concerned with the minimum morphological structure suitable for today’s city. Does urban composition have to follow the laws of the traditional nineteenth-century block or do we have to invent a syntax more in keeping with the new physical material which constitutes today’s city?

We did not think it possible to answer this question from the point of view of nostalgia for nineteenth-century urban syntax. Nor should we fall into the optimistic megalopathy of the GATPAC and a certain present-day modernity which confuses large scale with large size. On the contrary, what we must do is open up to virtuality, to sequentiality of the movement of “open” space—the void—, processes which take into account a completely different temporal and spatial scale. Accept the challenge and try out new solutions.

1. This article is a free adaptation of the explanatory text for an entry to the competition for five housing blocks on the Poble Nou seafront, Barcelona 1995.

Traspàs d'escala

Darrere un programa relativament convencional d'habitatge massiu rauen, disfressats, dos afers de gran envergadura. D'una banda, la comprensió d'aquells territoris de límit entre la ciutat i el paisatge obert; d'altra banda, la recerca d'alternatives actuals a l'illa de cases com a unitat bàsica de la morfologia urbana.¹

ENRIC SERRA, EDUARD BRU

1. Les ciutats s'aboquen al mar i a l'espai obert de maneres diverses. La més freqüent i culturalment acceptada es fonamenta en la idea de façana. Aquesta sortida implica la traça d'una línia clara, distintiva, una forma invariable d'establir el nexse entre les mides familiars de l'home i la immesurabilitat del territori, del buit. Però també podem imaginar espais de transició entre el marc difús geogràfic i la ciutat atapeïda, compacta. En lloc d'una línia radical que subratlla la diferència, podem pensar una escala intermèdia entre aquells espais d'horitzons oberts i l'escala petita del teixit urbà amb una relació diferent entre la ciutat i la no-ciutat. Una forma subtil de traspasar d'una escala a l'altra, de posar mides a l'espai ("tailler l'espace", com deia Roland Barthes) d'acord amb una escala intermèdia.

Des d'aquest punt de vista, la ciutat històrica fins al començament del segle XX constitueix un espai marcadament aferrat al sòl, un espai gairebé bidimensional. "La presó del nostre espai", en diria Auden. És gairebé inevitable l'anhel de fugir de la presó i obrir l'enteniment a un nou espai urbà tridimensional. Amb les troballes de la tecnologia ja és possible aixecar estructures raonablement econòmiques que anuncien una nova escala de pensar la ciutat. La crítica freqüent a l'alçària es formula massa sovint des del prejudici i la resistència a la transformació. La "verticalitat", la "gran escala", s'associen precipitadament a l'especulació, a l'alta densitat i a tota mena de pecats morfològics, i quasi sempre són jutjades severament pels inquisidors de la ciutat tridimensional, que llencen a la paperera dels esborranys qualsevol fórmula que s'enlairi més del compte. L'escala constitueix un dels caràcters majors de la modernitat arquitectònica, i renunciar-hi representa renunciar gratuïtament a un potencial riquíssim de solucions morfològiques que són, avui, al nostre abast.

2. L'altre gran tema es refereix a l'estructura morfològica mínima que convé a la ciutat actual. ¿Ha de seguir la composició urbana les lleis de l'illa tradicional del XIX, o bé cal inventar una sintaxi més adequada al nou material físic que constitueix la ciutat d'avui?

No creiem que es pugui respondre a aquesta qüestió des de la nostàlgia de la sintaxi urbana del segle XIX. Tampoc no cal caure en la megalopatia optimista del GATCPAC i de certa modernitat actual que confon la gran escala amb la mida gran. Cal, al contrari, obrir-nos a la virtualitat, a la seqüencialitat del moviment de l'espai obert —el buit—, als processos sensibles a una escala temporal i espacial completament diferent. Cal acceptar el repte i temptejar noves solucions.

1. Aquest article és una adaptació lliure a partir de la memòria presentada al concurs de propostes per a cinc illes en el front marítim del Poblenou, Barcelona 1995.